Стенограммы

XIV Рийгикогу, III Сессия, Очередное пленарное заседание

Понедельник, 17.02.2020, 15:00

Отредактированная

15:00 Istungi rakendamine
1. 15:12 Spordiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (105 SE) kolmas lugemine
2. 15:24 Vaba mikrofon

15:00 Istungi rakendamine

15:00 Esimees Henn Põlluaas
Head päeva, austatud kolleegid! Alustame Riigikogu täiskogu III istungjärgu 5. töönädala esmaspäevast istungit. Nagu ikka, algab istung eelnõude ja arupärimiste üleandmisega. Keit Pentus-Rosimannus, kas on protseduuriline küsimus? Palun!

15:00 Keit Pentus-Rosimannus
Aitäh, hea juhataja! Mul on protseduuriline küsimus. Eelmisel nädalal andsid üle 20 parlamendiliikme sisse arupärimise, mis oli mõeldud Mart Helmele. Ometi selgub, et te olete keeldunud seda arupärimist adressaadile, valitsuse liikmele edastamast. Küsimus on, enne kui uute arupärimiste ja eelnõude sisseandmiseks läheb, miks te olete asunud sisuliselt blokeerima Riigikogu liikmete tööd ja Riigikogu liikme seadusest tulenevat õigust valitsuse liikmele arupärimisi esitada.

15:01 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Sugugi mitte ei ole ma asunud blokeerima Riigikogu liikmete õigust esitada arupärimisi. Selles vastuses, mis te saite – mis arupärijad said –, on täpselt formuleeritud, vastavalt meie kodu- ja töökorra seadusele, milline dokument või järelepärimine kvalifitseerub arupärimiseks ja milline mitte. Koos istungiosakonnaga vaadatakse kõik kirjalikult laekunud küsimused ja arupärimised üle, tehakse vastav otsus ning tehakse ka Riigikogu liikmetele ettepanek, kuidas oma küsimusi paremal kombel esitada. Keit Pentus-Rosimannus, palun!

15:02 Keit Pentus-Rosimannus
Aitäh! Tõepoolest, te kirjutasite, et selle asemel, et esitada arupärimine, mis võimaldab arutada seda teemat siin saalis pikemalt ja süvitsi, võiksin ma esitada küsimuse kirjaliku küsimuse vormis, mis kaugeltki nii põhjalikku käsitlust ei võimalda, või siis infotunnis, mis samuti on väga reglementeeritud ja sisulist arutelu ei võimalda.
Nüüd, kuna te viitasite ka ise Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele, siis kodu- ja töökorra seadus tõepoolest sätestab, et parlamendiliikmel on õigus esitada arupärimist ja tal on õigus esitada see vastava ministri valitsemisala kohta. Vabariigi Valitsuse seadus omakorda kirjeldab, mis on siseministri valitsemisala. Ja tema valitsemisala on otseselt seotud teemaga, mida me arupärimises käsitlesime. See puudutab Venemaa mõjutustegevust ja valitsuse siseministri plaanitavaid algatusi, et seda mõjutustegevust piirata. Ehk mu küsimus on endine: miks te valikuliselt keeldute edastamast arupärimisi, mida parlamendiliikmed seadusest tulenevalt esitavad?

15:03 Esimees Henn Põlluaas

Väga lihtsal põhjusel: mitte kõik arupärimised ei vasta kehtestatud normidele. Kõik need, mis vastavad, saavad edasi saadetud ja need, mis ei vasta, saavad vastavalt seadusele koos selgitustega tagasi saadetud. Aga läheme nüüd edasi. Jürgen Ligil on käsi püsti. Palun! Kas protseduuriline küsimus?

15:04 Jürgen Ligi
Teie omavaheline vestlus on enamiku Riigikogu liikmete jaoks natukene krüptiline. Mina saan küll aru, mida minu naaber küsib, aga ma ei saa teie vastustest aru. Palun öelge, mis sellel arupärimisel siis viga oli! Mille tõttu täpselt te pidasite seda kõlbmatuks?

15:04 Esimees Henn Põlluaas
Arupärimise esitajad said täpse vastuse. See ei ole meie Riigikogu istungi reglemendi ja selle teema aruteluga sugugi seotud. Palun, Keit Pentus-Rosimannus!

15:04 Keit Pentus-Rosimannus
Aitäh! See on väga otseselt seotud Riigikogu liikme tööga siin saalis ja on seotud ka Riigikogu istungitega. Põhjendus, mille te esitasite, ei olnud sisuline ja tõepoolest jäi selline mulje, et te lihtsalt blokeerite teemasid, mis mingil põhjusel teie erakonnakaaslasest siseministrile on ebamugavad. Nii nagu seadus seda kirjeldab ja seadus ütleb, on Riigikogu liikmel õigus pärida aru valitsuse liikme valitsemisala kohta. Siseministri valitsemisala on sisejulgeolek ja siseministri valitsemisala on seadusest tulenevalt selle kohta seaduseelnõude esitamine. Meie arupärimine puudutas just nimelt neid plaanitavaid seaduseelnõusid. Nende kohta küsisimegi. Ometi te keeldusite seda arupärimist edastamast. Miks te lähenete arupärimistele sedasi valikuliselt ja takistate nende esitamist?

15:05 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Ma olen vastanud teile nii kirjalikult kui ka siin suuliselt. Tegemist ei ole praegu protseduurilise küsimusega. Läheme istungiga edasi! Indrek Saarel oli soov anda üle arupärimine või eelnõu. Palun siia kõnetooli!

15:06 Indrek Saar
Tänan, lugupeetud juhataja! Ei, Tarmo, juttu ei tule sel korral apteegireformist, küll aga on meil kõigil soov, et Eesti inimestele oleks tagatud võimalus väärikalt vananeda ja et meie hoolduskoormus oleks jagatud võimalikult mõistlikult ja omastehooldusteenused oleksid võimalikult tänapäevased. Seda on kinnitanud ka kõik täna parlamendis olevad, sh valitsuses olevad erakonnad, viimastel valimistel on nad selle jaoks ühel või teisel kujul taotlenud mandaadi. Sel teemal oleks justkui olemas konsensus, ometi varsti juba kümme kuud ametis olnud valitsuse värsked signaalid on sellised, et asutakse taas analüüsima – see ei ole just kuigivõrd julgustav tegevus, mille abil see teema lähiaastatel mingisuguse positiivse arengusuuna võiks leida. Samuti tuleb meelde tuletada, et viimastel aastatel on tehtud väga põhjalikke analüüse ja töötatud välja konkreetsed poliitikasoovitused, et need tänapäevased võimalused ka Eestis tagada. Seepärast peavad sotsiaaldemokraadid oma kohustuseks tulla valitsusliidule appi ja esitavad oma fraktsiooniga Riigikogu otsuse "Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele seadusandlike muudatuste väljatöötamiseks pikaajalise hoolduskoormuse probleemi lahendamiseks" eelnõu. Loodame, et valitsus leiab meelekindlust tulla juba lähiajal meie ette konkreetsete ettepanekutega, kuidas Eestis need asjad võiksid paremini korraldatud olla. Tänan tähelepanu eest!

15:08 Esimees Henn Põlluaas
Keit Pentus-Rosimannus, palun!

15:08 Keit Pentus-Rosimannus
Hea juhataja! Head kolleegid! Üle 20 Riigikogu liikme andsid eelmisel nädalal üle siseminister Mart Helmele suunatud arupärimise, milles me soovisime vastuseid selle kohta, mis on need reaalsed algatused, reaalsed muudatused, mida siseminister – sisejulgeoleku eest vastutav siseminister – plaanib ette võtta Venemaa mõjutustegevuse piiramiseks Eestis. Sellega, et Riigikogu esimees otsustab oma

suva alusel Riigikogu liikmete arupärimise oma parteilisele ülemusele siseminister Mart Helmele lihtsalt edastamata jätta, loomulikult leppida ei saa. Põhjendus, mida Henn Põlluaas arupärimise edastamisest keeldudes kasutas, oli see, et kõnealune teema ei kuulu siseministri valitsemisalasse. Kui Venemaa mõjutustegevus ja sisejulgeoleku tagamine ei kuulu siseministri valitsemisalasse, siis mis sinna üldse kuulub? Seadusest tulenevalt on õigusaktide ettevalmistamine ja esitamine just nimelt siseministri ülesanne. Ja selle kohta me ka aru pärime. Ma väga tahaks, et minu selja taga istuv Henn Põlluaas ei käituks oma ametikohal nagu EKRE asjaajaja, kelle ülesanne on oma partei esimehele ebamugavaid teemasid kuidagi mitte käsitleda või takistada nende teemade käsitlemist siin saalis, vaid käituks nagu parlamendi spiiker, kes parlamendiliikmete tööle kaasa aitab. Esitame arupärimise uuesti.

15:10 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Olen Riigikogu juhatuse nimel vastu võtnud ühe eelnõu ja ühe arupärimise. Juhatus otsustab nende edasise menetluse vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele. Järgmisena kohaloleku kontroll.

Kohaloleku kontroll

Kohal on 87 Riigikogu liiget ja puudub 14.

Nüüd jõuame selle nädala päevakorra juurde. Panen hääletusele Riigikogu täiskogu III istungjärgu 5. töönädala päevakorra kinnitamise. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt on 86 Riigikogu liiget, vastu ei ole ühtegi ja erapooletuks jäi üks. Päevakord on kinnitatud.

---

1. 15:12 Spordiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (105 SE) kolmas lugemine

15:12 Esimees Henn Põlluaas

Läheme tänase teema juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud spordiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 105 kolmas lugemine. Vastavalt kodu- ja töökorra seadusele alustame läbirääkimisi. Iga fraktsiooni esindaja võib esineda sõnavõtuga, kestus 5 + 3 minutit. Kristina Šmigun-Vähi on registreerunud Reformierakonna nimel sõnavõtuks, palun!

15:13 Kristina Šmigun-Vähi

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Kõnealuse seaduse muutmisel on esil kolm olulist teemat. Esiteks, sportlaste stipendiumid ja sportlaste tasustamine ning lepingute sõlmimine. Teiseks, sporditulemuste töötlemine Eesti spordiregistris ning spordiorganisatsioonide õigus avalikustada sporditulemusi. Kolmandaks, spordivõistlustega manipuleerimise vastase võitluse riikliku kontaktpunkti loomine ja selle ülesannete täitmise üleandmine eraõiguslikule juriidilisele isikule. Kavandatud muudatused puudutavad spordiorganisatsioone ja spordikoole, kus tegutsevad spordivaldkonna kolm olulist sihtrühma: sportlased, treenerid ja spordikohtunikud.

Natuke ajalugu. 2015. aastal lahendati treenerite tasustamise probleemid ning hakati rakendama riiklikke toetusmeetmeid. Alates 2018. aastast on spordiorganisatsioonidele ette nähtud toetusmeede Eesti meistrivõistlustel ja karikavõistlustel osalevate spordikohtunike tegevuse arendamiseks ning võimalus hüvitada vabatahtlikele spordikohtunikele kuni 20 eurot päevas. Käesoleva eelnõu vastuvõtmisel saavutatakse õigusselgus sportlastele stipendiumide ja töötasude maksmisel. Eelnõuga luuakse eriregulatsioon spordistipendiumi ja toetuse maksmiseks, et vältida vaidlusi ja stipendiumide maksmise kuritarvitamist ning luua spordivaldkonnas stabiilsem olukord.

Eelnõu teine oluline teema on sporditulemuste töötlemine Eesti spordiregistris ning spordiorganisatsioonide õigus avalikustada sporditulemusi. Tulenevalt spordi eripärast antakse eelnõuga õigus sporditulemusi töödelda – neid koguda, süstematiseerida, analüüsida ja avaldada – ilma andmesubjekti nõusolekuta. Selline õigus oleks spordi andmekogusse kantud spordiorganisatsioonil, spordikoolil ning spordi andmekogu vastutaval ja volitatud töötlejal litsentsitud sportlase sporditulemuste puhul, mis on saavutatud spordialaliidu, maakonna spordiliidu, spordi spetsiifilises valdkonnas või spordiühenduse veebilehel avalikustatud võistluskalendris kajastatud võistlustel. Seega, erisus kehtiks ainult veebilehel avalikustatud võistluskalendris kajastatud võistluste ning litsentsitud

sportlaste osas, muudel juhtudel on isikuandmete töötlemise aluseks isiku nõusolek.
Ja kolmas oluline teema on spordivõistlustega manipuleerimise vastase võitluse riikliku kontaktpunkti loomine. Spordivõistlustega manipuleerimist peetakse tänapäeva spordi üheks suurimaks ohuks, sest see varjutab sportlikke väärtusi, nagu usaldusväärsus, aus mäng ja ausus teiste vastu. Eelnõu järgi on edaspidi spordiorganisatsioonidel olemas partner, kes nõustab ja koolitab neid spordivõistlustega manipuleerimise vastases võitluses. Eesti spordiorganisatsioonid ei pea spordivõistlustega manipuleerimise vastast võitlust enam iseseisvalt pidama, vaid nad saavad abi kontaktpunktilt.
Kõik need kolm muudatust on väga olulised ja Reformierakonna fraktsioon toetab seaduseelnõu vastuvõtmist. Aitäh!

15:17 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Rohkem ... Ikkagi on sõnavõtusoovi. Palun, Indrek Saar, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni nimel!

15:17 Indrek Saar
Aitäh, lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Avaldan sotsiaaldemokraatide nimel heameelt, et see seadus on jõudnud Riigikogu saali kolmandale lugemisele.
Me teame, et need teemad, mida see seadusemuudatus käsitleb, on nii mõnedki juba habemega – ka kõik need kolm, mida eelkõneleja nimetas. Ilmselt kõige enam arutelusid ja vaidlusi on peetud võib-olla esimesena välja toodud teemal ehk erisuste loomisel spordistipendiumide ja sporditoetuste maksmiseks. See on aastaid tekitanud segadust, tihtipeale viinud klubisid suisa pankrotti või pankroti äärele ning põhjustanud hulka arusaamatusi ja vääritimõistmisi. Mul on hea meel, et see teema on mitmeaastase ettevalmistuse tulemusena jõudnud lõpuks Riigikogu saalis kolmanda lugemiseni, ja ma tahan selle eest tunnustada kogu spordiüldsust, kogu spordivõrgustikku ja loomulikult Kultuuriministeeriumi spordiosakonda. Viimane on tasakaalukalt neid läbirääkimisi pidanud ja suutnud kokkuleppele jõuda nii Rahandusministeeriumi kui ka maksuametiga erisuste loomisel, mis on hädavajalikud, sest me teame, et päriselus on need spordistipendiumid ja sporditoetused olnud kasutusel ühel või teisel kujul, aga tihtipeale mitte legaalselt. Nüüd saavad need vormistatud konkreetse ühiskondliku kokkuleppena.
Loomulikult me näeme, et ka teised kaks teemat, eriti mis puudutab spordivõistlustega manipuleerimist, on jätkuvalt aktuaalsed. Värskete uudiste taustal saime jälle kinnitust, et ka seal, kus tundub, et kõik toimub suure avalikkuse tähelepanu all, kus on taga väga suured rahad, aga ka väga suured eeskujud, eksitakse tihtipeale kokkulepitud reeglite vastu ja püütakse ikkagi kõverteid pidi oma sissetulekut suurendada. See aga tuleb tegelikult bumerangina valdkonnale tagasi, sest mis eeskujust sa räägid, kui see ei ole aus võistlus, vaid selle taga on lihtsalt rahaline omakasu. Loomulikult on valus teema – mitte ainult Eesti spordi jaoks, vaid spordi jaoks üldse, aga ikka ja jälle ka Eesti spordi jaoks – doping. Ka dopingusüüteod saavad selle seadusemuudatusega konkreetsemalt reguleeritud, et tulevikus oleks sellega seotud, sellele kaasa aidanud, seda soodustanud isikuid võimalik kiiremini ja selgemini vastutusele võtta. Lõppkokkuvõttes tuleme tagasi selleni, et kui sport ei käi ausa mängu reeglite järgi, siis tekib küsimus, miks peaks seda avalikest vahenditest üldse toetama. Lõpuks on spordi roll ju anda eeskuju ja inspireerida, mitte purustada inimeste illusioone.
Veel kord, mul on hea meel, et see seadus on nii kaugele jõudnud, ja loomulikult toetavad sotsiaaldemokraadid selle kolmanda lugemise lõpetamist. Tänan tähelepanu eest!

15:21 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Paistab, et rohkem kõnesoovi ei ole. Lõpetan läbirääkimised. Juhtivkomisjoni ettepanek on viia läbi eelnõu 105 lõpphääletus. Eelnevalt aga saalikutsung.
Nii, nüüd võime minna hääletuse juurde. Panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud spordiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 105. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Eelnõu poolt on 82 Riigikogu liiget, vastuolijaid ja erapooletuid ei ole. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

2. 15:24 Vaba mikrofon

15:24 Esimees Henn Põlluaas
Peale haamrilööki on kõigil soovijatel võimalus registreeruda sõnavõtuks vabas mikrofonis. Soovijaid on õige mitmeid. Kalle Grünthal, palun!

15:25 Kalle Grünthal
Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Head kolleegid! 16. veebruaril jõudis uudistesse teave, et Reformierakonna saadik Marko Mihkelson on sotsiaalmeedias teinud postituse, millega nõuab, et Riigikogu esimees Henn Põlluaas tuleks ametist tagasi kutsuda, kuna ta eirab Venemaale territoriaalseid nõudmisi esitades parlamendi seisukohta ja ohustab Eesti julgeolekut. Marko Mihkelson märgib, et Riigikogu esimees ei saa rääkida Venemaale territoriaalsete nõudmiste esitamisest, sest Riigikogu pole talle sellist volitust andnud.
Mida sellest avaldusest arvata? Minul isiklikult tekib küll küsimus, kelle huvides Marko Mihkelson parlamendiliikmena tegelikult tegutseb. Arvan, et asjas puudub vaidlus: põhiseaduse § 122 järgi on Eesti maismaapiir määratud 1920. aasta 2. veebruari Tartu rahulepinguga. Täpselt samas sõnastuses on eelmärgitu kirjas ka riigipiiri seaduse § 2 lõikes 2. Samuti arvan, et puudub vaidlus selles osas, et osa maismaast, mis on määratletud Tartu rahulepinguga, on hetkel Venemaa valduses. Seega parlamendi seisukoht, millele Mihkelson oma postituses viitab, on olematu ning kahvatub Eesti Vabariigi põhiseaduse ees. Tulenevalt eeltoodust ei näe ma ühtegi põhjust, et Riigikogu esimees Henn Põlluaas oleks teinud midagi seadusevastast või ohustanud Eesti julgeolekut. Teatavasti on Eesti iseseisev ja sõltumatu demokraatlik vabariik ning siin peaks olema igal tasandil – ka kõige kõrgemal tasandil – õigus rääkida asjadest, mis eestlaste südameid murelikuks teevad. Kui me seda enam ei tee või seda teha ei julge või ei tohi, ei ole me enam iseseisev riik, väärides vaid ajaloost tuntud liiduvabariigi staatust.
Küll aga näen ma selles postituses hoopis teist probleemi. Nimelt sätestab karistusseadustiku § 232 kuriteokoosseisu, millel on lühike pealkiri "Riigireetmine". Teatavasti hõlmab selle koosseisu alternatiiv muu hulgas kuriteona välisvaenlase abistamist Eesti Vabariigi territoriaalse terviklikkuse vastu suunatud vägivallata tegevuses. Kusjuures subjektiivsest küljest ei pea teo toimepanijal endal olema riigivastase tegevuse osas kavatsetust, küll aga peab tahtlus vähemalt kaudse tahtluse tasandil hõlmama asjaolu, et abistatav isik on välisvaenlane, kelle tegevus on suunatud Eesti Vabariigi iseseisvuse ja sõltumatuse vastu. Lähtudes eeltoodust, on minu hinnangul Marko Mihkelsoni tegevuses karistusseadustiku §-s 232 esitatud kuriteokoosseisu tunnused, mida ma palun õiguskaitseorganitel ka kontrollida. Tema sotsiaalmeediapostitus sisaldab agitatsiooni, et Eesti loobuks oma territoriaalse terviklikkuse nõudest, kusjuures seda tehakse parlamendiliikme tasandil, ning kaasneb ka nõue kutsuda alusetult tagasi Riigikogu esimees Henn Põlluaas. See on ilmne oht nii Eesti Vabariigi sisemisele kui ka välisele julgeolekule. Tänan tähelepanu eest!

15:29 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Peeter Ernits, palun!

15:29 Peeter Ernits
Hea juhataja! Head kolleegid! Ma ei räägi nii karmist asjast, aga ega see nüüd leebe ka ei ole. Vaadake, mõnikord, kui kiirus on liiga suur, ei võeta kurvi välja – seda nii otseselt kui ka piltlikult. Eelmisel sügisel olin ma Lõuna-Pärnumaal metsise suures mängupaigas – varsti lähen sinna uuesti vaatama –, kus selgus, et Rail Balticu trass ei võta kurvi välja ja läheb otse üle suure mängu. Eile õhtupoole olin ma Tallinna lähedal Raplamaal, kus samuti selgus, et Rail Balticu trass ei võta kurvi välja ja rong hakkab sõitma, nagu noor pere teada sai, otse nende akna alt läbi. Ei lähe üle Keila jõe mitte otse, vaid viltu. Muidugi, see häda pole nii hull kui ühel teisel inimesel, kelle majast ta läheb otse läbi. Ma seisin õhtul peremehega selle maja ees. Mees on kuus aastat juba muretsenud. Vahepeal oli lootust, et trass tehakse natukene eemale, võtab kurvi välja, aga nüüd selgub, et läheb otse läbi maja. Ja rahad on suured.
Ma ei oleks sellest rääkinud, kui täna poleks riigieelarve kontrolli erikomisjonis arutatud avaliku sektori investeeringute arukust. Rail Baltic oma 1,21 miljardiga on seal tõeline peremees. Ja mis siis tulemus on? Tulemus on see, et tihti, nagu me täna kuulsime ja raportis on näha, ei võta me riigina, avaliku sektorina kurvi välja. Ma ei räägi sellest, et ehitus läheb kallimaks. Puuduvad ka sotsiaal-majanduslikud

analüüsid, kuidas see mõjub tavalisele inimesele, loodusele, metsisele, nendele inimestele, kes võimaliku trassi juures elavad ja on aastaid hirmul, ootavad, et äkki tuleb elektronkiri – ei tea kunagi millal, kas täna või järgmisel aastal – ja selgub, et siiski läheb rõdust mööda, akna alt mööda, aga võib-olla järgmine kord läheb sada meetrit eemale. Selline hirmus elamine ei ole normaalne. Või nagu mulle eile räägiti, et kui olete nõus, siis saate motivatsioonitasu. Suurt motivatsioonitasu! Aga teate, kui suur see motivatsioonitasu on oma kodust n-ö loobumise eest? 1000 eurot! Rääkimata vibratsioonist ja kõigest sellest muust.
Vaadake, jah, see ei võta kurvi välja. Me peaks ka riigina ja riigimeestena vaatama, kuidas me selle kurvi välja võtame. Muuseas, tuleb välja – ma ei tea, kas te teate seda –, et Eesti riik on maailmameister avaliku sektori investeeringute poolest. Maailmameister! Ükski teine riik ei ole nii suure protsendiga SKT-st kui meie, aga selle mõttekust, selle sotsiaal-majanduslikku kasu, selle mõju inimestele reeglina ei ole uuritud. Ei tea. Paneme kirvega, paneme kurvist välja ja päris tihti. Aitäh!

15:33 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Helmen Kütt, palun!

15:33 Helmen Kütt
Aitäh, austatud eesistuja! Lugupeetud ametikaaslased! Kui 6. veebruaril tuli meedia kaasabil avalikuks, et kohtutäiturid võtavad vähenenud töövõimega inimestelt võlgade katteks suurema summa kui varem – eriti kurb oli lugu kahe lapse emast, kes kirjutas, et elamiseks jäi tal 221 eurot –, siis pöördusin ma justiitsminister Raivo Aegi poole küsimusega, kuidas selline olukord tekkida sai. Tõsi, tänaseni ei ole ta jõudnud mulle vastata, aga see ei olegi nii oluline. Tunnustada tuleb seda, et asuti tegutsema väga aktiivselt, ja nii nagu 13. veebruari pressiteatest, mille justiitsminister avalikustas või avaldas, sai lugeda, toimus kohtumine kohtutäiturite, Töötukassa ja Eesti puuetega inimeste nõukoja esindajatega ning olukorda asuti kiiresti lahendama.
Millest selline olukord tekkida sai ja miks see tekkis? Seni arvutasid kohtutäiturid kinnipidamisi käsitsi ja Töötukassa tegi vähenenud töövõimega inimestele makstavast töövõimetoetusest kinnipidamised vastavalt arestimisaktidele, seevastu nüüd toimus arvutamine uue nn kinnipidamiste mooduli kaudu ehk läbi arvutisüsteemi, mis on abivahend. Kui inimene arvutab, vaatab, kaalub, otsustab, näeb, kellelt kui palju maha arvatakse, ja arvestab ka seda, et kätte peab jääma elatusmiinimum, siis see moodul ilmselt ei olnud läbinud katsetusperioodi ja kannatajaid oli palju. Tore, et see asi on praktiliselt lahenemas. Kiiresti alustati inimestele tagasikannete tegemist, kuid muret oli piisavalt palju ning nii sotsiaalkomisjoni poole pöördujaid kui ka valimispiirkonnast – ja mitte ainult valimispiirkonnast, vaid üldse üle Eesti – helistajaid oli mitmeid.
Võib-olla oleks oluline teada ka seda ja panna stenogrammi, et arvestuslik elatusmiinimum on praegu 221 eurot ja 36 senti ning iga ülalpeetava kohta kasvab elatusmiinimumi suurus kolmandiku võrra. Oluline on tegelikult tähelepanu pöörata ka sellele, et üldjuhul ei tohi kohtutäitur järjekorras esimese valikuna üldse töövõimetoetust arestida. Töövõimetoetuse arestimine peab olema erandlik ja see saab toimuda vaid seaduses sätestatud kriteeriumite alusel ja juhul ning siis, kui esiteks, sissenõude pööramine võlgniku muule varale ei ole eelnevalt viinud või ei vii tulemuseni, ja teiseks, arestimine on nõude liiki ja sissetuleku suurust arvestades õiglane. Tegemist on kohtutäituri igakordse kaalutlusotsusega. Ta peab eelnevalt selgitama välja inimese sissetulekud ja ülalpeetavad ning sellest informatsioonist lähtudes on tal õigus teha korraldus töövõimetoetuse osaliseks kinnipidamiseks. Otsus peab olema põhjendatud. Puuduva töövõimega inimeste töövõimetoetus on keskmiselt 413 eurot ja 70 senti ning osalise töövõimega inimeste töövõimetoetus on praegu 235 eurot ja 81 senti. Kohtutäitur võib kinni pidada 20% võlgnikule makstavast töövõimetoetusest, millest on maha arvatud Statistikaameti avaldatud arvestuslik elatusmiinimum ehk 20% võlgniku sissetuleku ja elatusmiinimumi vahest. Seda kahjuks ei tehtud, inimesed said kannatada, nad olid riigis pettunud ja ma väga loodan, et justiitsminister mulle ka kirjalikult vastab.
Aga tõepoolest, tunnustada tahaks seda, et nii Töötukassa kui ka täituritepoolne koda asusid seda probleemi kiiresti lahendama. Tahaks loota, et inimesed, nii nagu eelnevalt ametikaaslane kõneles, võtavad kurvi välja, et inimesed ei jääks tehnika vahele, hammasrataste vahele ja selle läbi ei kannataks nende pered. Sest kui keegi jääb võlgu ka korteri eest, siis kasvavad uued viivised ja muret on niigi haigetel inimestel rohkem, kui vaja. Aitäh!

15:38 Esimees Henn Põlluaas
Aitäh! Rohkem kõnesoove ei ole. Lõpetan tänase istungi. Ilusat päeva!

Istungi lõpp kell 15.38.